

Tüüpvigu kõrgema matemaatika 8. tunnikontrollis

Seegi kord sai **parima** tulemuse Annabel Raudsepp, kellele järgnesid Miriam Nurm, Hanna Jõemets ja Robert Johannes Sarap. Ka keskmine punktisumma tõusis uuesti tavapärasele tasemele.

Variant T8a, ülesanne 1. Newton-Leibnizi valemi

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

kehtimiseks on tarvis teha teatud **eeldused**.

Tüüpveana **jätigi ära** kas üks või mõlemad eeldustest:

- $f(x)$ on **pidev** lõigus $[a, b]$;
- $F(x)$ on $f(x)$ **algfunktsioon** samuti lõigus $[a, b]$, st $F'(x) = f(x)$ iga $x \in [a, b]$ korral.

Variant T8a, ülesanne 2. Näidislahendus

(kasutades ositi integreerimisel suurusi $u = 2x - 1$, $dv = \cos x dx$, $v = \sin x$):

$$\int_0^{\pi} (\cos x)(2x-1) dx = (\sin x)(2x-1) \Big|_0^{\pi} - \int_0^{\pi} 2(\sin x) dx = 0-0-2(-\cos x) \Big|_0^{\pi} = -4.$$

Tüüpvigu:

- ei osatud kasutada **ositi integreerimise valemit**, selleks ei ole $\int u dv \neq uv' - \int uv dx$ jmt;
- **valiti** ositi integreerides **ebaotstarbekalt** funktsioonid u ja v , nt. $u = \cos x$, $dv = 2x - 1$;
- leiti vääralt, et $\int \sin x dx = \cos x + C$ jmt;
- jäeti määratud integraali korral alles **integreerimiskonstant**;

- tehti **arvutusvigu**, viimast eriti trigonomeetriliste funktsioonide juures (meenutuseks: $\sin \pi = 0$, $\cos \pi = -1$).

Variant T8b, ülesanne 1. Integraalarvutuse keskväärtusteoreem: kui $f(x)$ on pidev lõigus $[a, b]$, siis **leidub** $c \in [a, b]$ nii, et

$$\int_a^b f(x) dx = f(c)(b - a).$$

Tüüpvigu:

- mitmed vastajad ei mäletanud sellest tulemusest suurt midagi;
- arvati, et valem kehtib **iga** $c \in [a, b]$ korral;
- jäeti **otspunktid** arvesse võtmata, st väideti, et $c \in (a, b)$.

Variant T8b, ülesanne 2. Näidislahendus

(kus $u = \ln x$, $dv = x dx$, $v = \frac{x^2}{2}$):

$$\int_1^e x \ln x dx = \frac{x^2}{2} \ln x \Big|_1^e - \int_1^e \frac{x^2}{2} \frac{1}{x} dx = \frac{e^2}{2} - 0 - \left(\frac{x^2}{4} \right) \Big|_1^e = \frac{e^2 + 1}{4}.$$

Tüüpvigu:

- **valiti jällegi ebaotstarbekalt** funktsioonid u ja v ,
nt. $u = x$, $dv = \ln x dx$;
- tehti samamoodi mitmesuguseid **vigu** arvutamisel, avaldiste teisendamisel ja ositi integreerimise valemi rakendamisel, nt. $\int u dv \neq uv - \int u dv$
või $\int_a^b u dv \neq u'v' \Big|_a^b$.